

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Asanarea datoriilor agricole. — Modificarea legii contribuțiilor directe și societățile anonime. — Efectele proiectului conversiunii datoriilor. — *Cronica*: Un congres al funcționarilor de bancă români. Primirea monetei metalice. Și Dollarul? Convocare.

Asanarea datoriilor agricole.

— Noul proiect de lege —

Un nou proiect de lege a fost dat publicității, după ce a trecut prin filiera Comisiunii legislative și financiare a Camerei. Este de fapt nou numai în unele dispoziții ale sale, intercalate acum în proiectul prim, ce s'a prezentat de guvern.

Dacă dela început proiectul guvernului ar fi fost studiat, mai bine studiat, decât cum a fost, viața economică a țării ar fi fost cruțată de luni de zile de neliniște și sbucium, de alarma deponenților și de dispariția atât de păgubitoare a creditului.

Dar, durere, așa se procedează la noi și în chestiuni mari, de interes vital pentru țară: superficial, ușuratic.

Noul proiect atenuează încâtva dispozițiile prea oneroase pentru așezămintele de credit, ce se cuprindeau în primul proiect.

S'a ținut cont și de unele sugestii venite din cercurile instituțiilor de credit, resp. a organizațiilor lor profesionale, deși nu în măsura așteptată. Dar nu lipsesc din noul proiect nici urmele unor sugestii a cercurilor interesate din străinătate, cari nu puteau fi cu totul ignorate.

Astfel conform art. 1., alineaț ultim: datoriile către societățile și persoanele fizice de naționalitate străină, nu intră în prevederile legii de asanare, deci nu pot fi convertite, asanate cu forța. O avantajare a capitalului străin!

Datoriile agricultorilor, proprietari de 10 hectare (20 jug.) sau mai puțin, după ce au fost reduse cu 50%, procent socotit de lege ca derivând din scăderea dobânzilor acumulate, sunt convertite, conform art. 3, de plin drept, într-o creanță amortizabilă în maximum 30 de ani cu o dobândă anuală de 4%.

Pentru creditorii acest termen este obligator, iar pentru debitorii facultativ.

O inovațiune cuprinde alineatul 3, al art. 3 din proiect, conform acestui articol:

Datoriile agricultorilor cu o proprietate dela 5—10 ha. incluziv, către băncile populare și instituțiile de credit a căror depozite spre fructificare, la data de 1 Ianuarie 1932, proveneau, în proporție de cel puțin 50 la sută, dela sătenii cultivatori de pământ, fundațiuni școlare și bisericesti sau orice asociațiuni fără scop lucrativ, vor fi reduse numai cu 25 la sută capital și dobânzi.

Aceeaș reducere se va aplica și pentru creanțele aflate în portofoliul Casselor de credit pe gaj ale agricultorilor.

Când instituțiunile creditoare de mai sus vor putea dovedi că datoriile reduse după normele de mai sus ar reprezenta mai puțin decât capitalul împrumutat, la care s'ar adăuga o dobândă simplă de 5 la sută pe an, reducțiunea se va limita la suma care cuprinde capitalul împrumutat, plus dobânda simplă de 5 la sută pe an.

Acest articol a ținut cont și de băncile creditoare și asigură intangibilitatea capitalului împrumutat, plus 5% dobândă simplă pe an.

Proporția de 50% a depunerilor de proveniență dela agricultori amintită mai sus ar fi de dorit să fie redusă la 40%.

Asemenea să se precizeze prin o declarație a ministrului, că economiile (depunerile) celor emigrați vremelnic în America, dar cu imobile

în țară, încă se consideră ca depuneri de proveniență dela cultivatorii de pământ — cum de fapt sunt acești deponenți.

Tot conform art. 3, nu vor beneficia de conversiune debitorii a căror datorii nu depășesc în total Lei 300 de hectar.

Minimul neconvertibil pentru debitorii băncilor populare este de Lei 600 de hectar.

Ambele aceste cifre sunt necorăspunzătoare timpurilor de azi și ar trebui majorate la cel puțin suma îndoită.

Creanțele: capital și dobânzi, trebuie declarate de creditorii la judecătoria domiciliului debitorului în termen de 2 luni dela data publicării legii. Înăuntrul aceluiași termen, pot prezenta (ar trebui să fie obligator!) și debitorii, judecătoriei competente o situațiune a activului și pasivului lor, cu arătarea titlurilor de proprietate ce posed și o listă a creditorilor.

În ce privește institutele de bani mai mari termenul de 2 luni pentru declararea creanțelor lor este prea scurt; ar trebui prolongit cel puțin la 3 luni, iar declararea la judecătorie este de-a dreptul o imposibilitate fizică, trebuind poate 50—60 de reprezentanți la întreprinderile bancare mai mari.

De aceea transpunerea acestor lucrări în atribuția Tribunalului se impune. Să sperăm că la discuția legii în corpurile legislative se va putea ajunge la aceasta modificare.

O dispoziție importantă se cuprinde în art. 8 cu privire la asanarea proprietarilor, care au mai mult decât 10 hectare, și anume:

Pot fi asanate, în condițiunile mai jos prevăzute, datoritiile agricole specificate în art. 2 al legii de față, ale proprietarilor, cari posed mai mult de 10 ha. (20 jugăre), dacă cel puțin 60% din datoritiile lor au fost contractate în vederea dobândirii de pământ, înființării și sporirii inventarului viu și mort, construcții agricole, plantațiuni și îmbunătățiri funciare, irigațiuni, indiguiri și drenaje, precum și pentru cheltuieli de exploatare, capital și procente până în momentul depunerii legii.

Art. 9. despre Asanarea prin reducerea dobânzilor acumulate dispune: Debitorii prevăzuți la art. 8, cari vor să se libereze, oferind creditorilor lor plata creanțelor prevăzute în prezenta lege, vor beneficia de reducerea sumelor datorite prin scăderea dobânzilor acumulate, care se va calcula după următoarele norme:

10% pentru datoritiile contractate în cursul anului 1931, capital, dobânzi și accesorii.

20% pentru datoritiile contractate în cursul anului 1930, capital, dobânzi și accesorii.

30% pentru datoritiile contractate în cursul anului 1929, capital, dobânzi și accesorii.

40% pentru datoritiile contractate în cursul anului 1928, capital, dobânzi și accesorii.

50% pentru datoritiile contractate în cursul anului 1927 sau anterior acestor date, capital, dobânzi și accesorii.

Acest articol este în contradicție cu dispozițiile art. 3, care asigură necondiționat intangibilitatea capitalului, plus 5% dobânzi. Și deși titlul acestui capitol este: „Asanarea prin reducerea dobânzilor acumulate“ totuși vorbește de: X% pentru datoritiile... capital, dobânzi și accesorii!

O modificare a acestui articol, resp. aducerea lui în concordanță cu principiul de bază fixat în art. 3, trebuie să urmeze necondiționat cu ocazia dezbaterii pe articole a legii.

Noul proiect menține asanarea prin concordat. Dispune însă prin art. 26 următoarele:

Debitorii instituțiilor de credit în favoarea cărora s'a hotărât concordatul sunt obligați, la cererea acestora, să emită cambii de circulațiune pentru valoarea ratelor concordatate.

Aceste cambii vor fi scutite de timbre și vor fi reînnoite de către debitori, conform dispozițiilor „Băncii Naționale“, pe tot timpul până la achitare.

Refuzul semnării cambiiilor de circulațiune dă drept creditorului să ceară instanțelor judecătorești decăderea debitorului din beneficiul concordatului.

Din „Dispozițiuni transitorii“ prezintă interes deosebit pentru institutele noastre de bani articolele 36, 38, 39 și 40, cari conțin următoarele:

Toate instituțiunile de credit, de orice natură ar fi ele, al căror portofoliu a intrat în cazurile de aplicațiune a conversiunii de drept, a reducerii dobânzilor acumulate sau a concordatului, vor putea, prin derogare dela art. 184 din codul comercial, să utilizeze fondul de rezervă, cât și rezervele lor latente pentru amortizarea portofoliului lor.

Ele sunt autorizate deasemenea a menține în bilanșurile lor la activ, într'un cont de ordine, diferențele, ce ar rezulta la portofoliu din aplicarea legii de față.

Acest cont de ordine va fi amortizat prin bilanșurile viitoare; sumele destinate amortizării sunt scutite de impozitele speciale.

Ele vor putea deasemenea opune în compensațiune debitorilor cari beneficiază de prezenta lege, valorile active de orice natură ce s'ar afla în posesiunea lor.

Art. 38. — Cambiile scontate la orice instituțiune de credit până la data de... pe care figurează, în orice calitate, debitorii beneficiind de dispozițiunile acestei legi și ale căror termene de plată au avut sau vor avea loc după

18 Decembrie 1931, se consideră că au scadența de drept la 9 luni dela data scadenței prevăzută în titlu.

Aceste cambii vor rămâne în portofoliul Băncii Naționale și a instituțiilor de credit unde au fost scontate sau remise cu titlu de garanție, chiar dacă până la datele stabilite în aliniatele de mai sus ar interveni o hotărâre definitivă, care ar constata reducerea creanței, fie prin conversiunea de drept, conform art. 3, fie prin aplicarea dispozițiilor referitoare la asanare prin reducere sau concordatul agricol.

În acest caz ele vor avea numai valoarea unor efecte de circulație, iar debitorii vor fi ținuți numai în limitele și condițiile stabilite prin hotărârile judecătorești, ce au intervenit în aplicarea legii.

Toate formalitățile de orice natură îndeplinite pentru cambiiile a căror scadență a avut loc până la data publicării prezentei legi, se vor considera efectuate la expirarea termenului de prelungire de mai sus.

Art. 39. — După expirarea termenului de 9 luni, debitorii cari nu au obținut înăuntrul acestui termen hotărârea judecătorească definitivă, vor fi obligați la cererea instituțiilor de credit să preschimbă cambiiile lor conform dispozițiilor Băncii Naționale.

Aceste cambii vor fi scutite de timbru și vor avea deasemenea numai valoarea unor efecte în circulație.

Art. 40. — Toate instituțiile de credit, societățile și comercianții de unelte și mașini agricole, a căror activ va fi scăzut cu cel puțin 20% prin reducerea creanțelor, efectuată conform prezentei legi, nu pot fi declarate în stare de faliment de creditorii lor până la 31 Decembrie 1932.

Dispozițiile de ocrotire a instituțiilor de credit, etc., cuprinse în art. 40 își vor ajunge scopul — după părerea noastră — numai dacă reducerea (scăderea) de 20%, va fi admisă asupra averii proprii (capital și fonduri de rezervă) a institutelor respective.

Să sperăm că se va putea exopera și aceasta modificare în cursul desbaterei din parlament.

Guvernul, precum suntem informați, forțează trecerea acestui proiect, prin corpurile legislative.

Se va lămurii cel puțin situația. Este preferabilă certitudinea nesiguranței de azi și de atâtea luni și se va contribui la liniștirea publicului.

Proiectul de finanțare a acestei asanări a datoritorilor agricole lovindu-se de rezistența dârză a tuturor partidelor s'a revocat de guvern. Se va prezenta mai târziu, poate la toamnă, un nou proiect de finanțare. Se va vedea atunci dacă guvernul va fi mai norocos în găsirea unei soluțiuni rezonabile și executabile.

Modificarea legii contribuțiilor directe și societățile anonime.

În Monitorul Oficial Nr. 21 dela 26 Ianuarie 1932, s'au publicat instrucțiunile oficiale pentru aplicarea legii pentru modificarea art. 17 L. C. D. referitor la scutirea clădirilor noi (apărută în M. O. Nr. 177 din 1931), precum și instrucțiunile la modificările aduse legii contrib. directe, prin legea publicată în M. O. Nr. 1 din 1 Ianuarie 1932.

Esența modificării art. 17 L. C. D. constă în următoarele: 1. Scutirea nouilor clădiri se estinde și la impozitul global, nu numai la cel elementar. 2. Pe lângă cei 10 ani de scutire integrală (100%) nouile clădiri mai beneficiază de o scutire suplimentară de 75% pe timp de 5 ani următori și de 50% pe alți 5 ani. 3. Timpul pe care se aplică scutirile se calculează dela data, când imobilul a devenit locuibil, indiferent dacă s'a obținut scutirea la o dată ulterioară, astfel că beneficiile scutirii pe timpul de când imobilul a devenit locuibil, până la data când s'a aprobat scutirea lui, rămân pierdute pentru proprietar. 4. Scutirile se vor cere de contribuabili prin declarațiuni conform art. 90. 5. De aceste scutiri beneficiază toate clădirile construite cu începere din anul 1921, cum și cele ce se vor mai construi până la 1 Ianuarie 1936. 6. Adausele în înălțime și suprafață la clădirile existente beneficiază de aceleași scutiri, dacă reprezintă cel puțin jumătate din capacitatea locativă a clădirii întregi.

Modificările de mai sus nu interesează în grad prea mare societățile anonime, întrucât scutirea imobilelor acestora — după cum am arătat mai de mult — este iluzorie. Se scutesc la clădiri, dar se impun la comercial, uneori mai greu decât cele nescutite.

Mai mare importanță au însă modificările aduse L. C. D. prin legea publicată la 1 Ianuarie a. c.

În art. 1. al acestei legi se modifică impozitul mobilier (art. 22 L. C. D.) reducându-se cota de impunere a dobânzilor după depunerile în numerar la bănci sau la alte instituțiuni de credit și economii, dela 10% la 5%, însă numai după acele depuneri, cari s'au efectuat pe un termen de cel puțin 3 luni. Depunerile la vedere, sau pe un termen sub 3 luni, nu beneficiază de această reducere.

Dobânzile cuvenite cetățenilor străini, domiciliiați în străinătate, după depunerile făcute la instituțiile de credit din țară, se impun cu 5% la mobilier, indiferent de timpul pe care s'a făcut depunerea.

O altă reducere adusă tuturor categoriilor de venituri impuse la imobiliar este ștergerea adausului de 10% după cota de impunere, care adaus a fost instituit prin legea din Iulie 1929.

Menționăm aci, că sporul de 10% instituit la cotele impozitului mobilier prin legea din 1 Ianuarie 1929 nu s'a revocat, deci acela rămâne și mai departe în vigoare.

Toate aceste schimbări intră în vigoare cu 1 Ianuarie 1932, deci privesc veniturile mobiliare (dobânzi etc.), cari curg dela această dată, astfel că impozitul datorat pentru dobânzile după depuneri etc. cuvenite (plătite sau capitalizate) până la 31 Decembrie 1931, deși acest impozit este de plătit numai în anul 1932, totuși se calculează cu aplicarea cotelor vechi.

După veniturile mobiliare, cari au naștere după 1 Ianuarie 1932, cotele impozitului mobilier sunt următoarele:

19.50% după dividendă acțiunilor la purtător. (Se compune din 15% impozit stat, 1.50% spor instituit în Ianuarie 1929 și 3% adiționale);

16.20% (inclusive adiționalele) după dividendă acțiunilor nominale;

11% (inclusiv sporul) după dobânda depunerilor efectuate pe un termen mai scurt de 3 luni;

8.80% (inclusiv spor) după dobânda scrisurilor funciare și titlurilor emise de societățile de locuințe ieftine;

5.50% (inclusiv sporul) după dobânda depunerilor efectuate pe termen peste 3 luni și a depunerilor făcute de străini (fără considerare la termen).

La cotele arătate mai sus pentru dividende (19.50 și 16.20%) urmează să se mai adauge adiționalul pentru drumuri, care se va stabili după județe în conformitate cu legea drumurilor publicată în M. O. Nr. 172 din 6 Aug. 1929.

Partea cea mai importantă a legii din 1 Ianuarie 1932 o formează modificările aduse impozitului comercial. Ne vom ocupa numai cu impozitul societăților anonime. Pentru societățile anonime se stabilește prin această lege (modificarea art. 39 L. C. D.) un impozit minimal asupra unui venit prezumat egal cu 1% calculat asupra capitalului și rezervelor arătate în bilanț, cu restricțiunea, că acest impozit (partea cuvenită statului) nu poate întrece suma de una sută mii Lei. Impozitul minimal se aplică numai acelor societăți, cari după bilanțul și declarația anuală ce o prezintă, arată o pierdere, sau un venit mai mic, decât acela prezumat, calculat ca mai sus.

Dispoziția această e interpretată în instrucțiunile pentru aplicarea legii astfel, că și în unele cazuri, când venitul prezumat e mai mare decât

cel arătat în bilanț, se aplică tot procedura veche, dacă aceasta este în favorul fiscoșului, după cum vom arăta mai jos.

Sunt scutite de impozitul minimal societățile anonime, cari de bună voie intră în lichidare, precum și cele create în stațiunile balneare, sau climaterice, exploatate în folosul sănătății publice.

Din venitul prezumat nu se poate face nici o scădere pentru nici un fel de cheltuieli sau constituiri de rezerve (pentru creanțe dubioase etc.), cari de altfel ar fi admise la scăderi, dacă venitul impozabil s'ar calcula după bilanț. Dacă însă societatea a suportat în cursul anului încheiat vreun impozit elementar la o parte din venitul său, cum ar fi de exemplu venitul din chirii supus impozitului pe clădiri, sau veniturile arătate la art. 33 (participații la venitul altor societăți, redevențe etc.), atunci suma, care a fost impusă la alt impozit elementar se va scădea din venitul prezumat spre a se evita dubla impunere. Nu se va scădea însă din venitul prezumat în nici un caz dividendă plătită de societate.

În calculul veniturii prezumat de 1% asupra capitalului și rezervelor intră toate fondurile de rezervă proprietatea societății, cari de altfel ar fi scutite de impozit, astfel și fondul pentru creanțe dubioase. Nu intră însă în calcul fondurile de amortizare ale imobilelor sau instalațiilor.

Instrucțiunile menționează, că după ce impozitul minimal nu poate trece suma de 100.000 Lei (partea statului fără complimentar și adiționale) în cazul când venitul ales după bilanț, deși e mai mic decât venitul prezumat, însă aplicându-i-se acestui venit cota de impunere, dă un impozit mai mare de 100.000 Lei, se va lua de bază la calculul impozitului elementar venitul mai mic stabilit după bilanț, fiind acest procedeu în interesul fiscoșului. Se precizează însă, că în formarea veniturii pentru impunerea la complimentar și în acest caz se va lua de bază venitul minimal prezumat și nu acela care a servit de bază la impozitul elementar (vezi § 32 pct. 2 din instrucțiuni), iar în pct 3 al aceluiaș § se spune: „În toate cazurile, în compunerea veniturii pentru complimentar, va intra venitul cel mai mare la care se vor adăuga sumele prevăzute de art. 33 din lege“.

Această dispoziție din instrucțiuni este în contradicție cu textul art. 42 din lege, care nu s'a modificat și care în penultimul alineat precizează, că: „impozitul complimentar se stabilește odată cu impozitul prevăzut de art. 30, potrivit dispozițiilor din acest capitol și asupra aceluiaș venit, iar pentru societățile pe acțiuni și asupra sumelor arătate în art. 33, inclusive dividendul“.

În general instrucțiunile oficiale interpretează legea în unele părți eronat, numai pentru a ajunge la un impozit mai urecat. În acest scop se face un fel de jonglerie cu baza de impunere, care de altfel e ilustrată în 5 exemple edificatoare. Organele de impunere nu vor avea să constate numai dacă contribuabilul după registrele comerciale regulat ținute și operarea scăderilor admise de art. 31, 32 și 33 arată un venit mai mic decât cel prezumat și în acest caz să ia de bază venitul prezumat, așa dupăcum prevede legea, ei vor trebui să pună diferite ipoteze, aplicând aceluiaș contribuabil, la aceeaș impunere, când baza după bilanț, când baza venitului prezumat.

Conform instrucțiunilor organele de impunere vor trebui să raționeze astfel: Venitul net stabilit după bilanț este mai mic decât venitul prezumat. Conform art. 39 modificat ar urma deci să aplicăm cota de impunere venitului prezumat spre a stabili impozitul elementar. Nu o aplicăm însă, ei mai întâi vom încerca să aplicăm cota de impunere venitului după bilanț, iar dacă în forma aceasta rezultă un impozit elementar mai mare, în folosul fiscului, abținem dela impunerea pe baza venitului prezumat. Aceasta însă numai pentru moment. Iată ce am stabilit impozitul elementar, trecem la stabilirea celui complimentar și începem iarăși încercările. Nu împoartă că la impozitul elementar am luat baza după bilanț și am abstat dela aplicarea venitului prezumat; aci procedăm invers, abținem dela venitul după bilanț și luăm de bază cel prezumat (vezi exemplul Nr. 4 din instrucțiuni). Art. 42 din L. C. D. care a rămas nemodificat și prevede altă procedură nu ne supără; nu ne supără nici exemplul Nr. 2 din instrucțiuni, în care se spune (fiindcă acolo așa iese bine), că venitul prezumat atunci intră în compunerea bazei la complimentar, când impunerea s'a făcut pe baza lui. Aci aplicăm § 32 pct. 3, care spune, că în toate cazurile la complimentar să luăm de bază venitul cel mai mare. Trecem apoi la stabilirea aditionalelor. Aci ar urma să luăm aceeaș bază ca la complimentar. Se poate însă ca societatea să nu fie impozabilă la complimentar. Atunci ar trebui să luăm baza impozitului elementar, la care adaugem scăderile, cari s'au operat conform art. 33. Se poate ca această bază să fi fost venitul net după bilanț, care a dat un impozit elementar mai urecat, decât venitul prezumat, deși acest din urmă venit se cifrează la o sumă mai mare. La aditională schimbăm foaia. Este venitul prezumat mai mare? Dacă acesta un prezumat mai mare decât baza celui elementar? Atunci îl aplicăm pe acesta, doar legea spune că fiind venitul prezumat mai

mare decât cel după bilanț, societatea cade sub prevederile impozitului minimal. Singurul corectiv introdus în lege este, că la aditională nu se poate aplica un venit prezumat mai mare decât acela, după care ar rezulta un impozit elementar de 100.000 Lei. Rezultă, că baza maximală pentru aditională ar fi: la societățile anonime bancare Lei 833.333, la cele comerciale Lei 1.000.000, iar la cele industriale Lei 1.250.000. Nici acest corectiv însă nu e norocos. Provoacă o impunere direct contrară intențiilor legiuitorului, care pretulindeni a voit să protejeze societățile industriale, stabilindu-le o cotă de impunere mai redusă decât la comerț și bănci și menținând această cotă și cu ocazia modificării legii. Or corectivul de mai sus lucrează chiar invers, baza cea mai mare revine industriilor.

Din cele de mai sus rezultă, că legea contribuțiilor directe, astfel după cum a fost modificată, prezintă unele nepotriviri, pe cari instrucțiunile pentru aplicarea ei în loc să le delăture, le înmulțește și agravează. Este lesne de închipuit deci, cum vor decurge impunerile în anul acesta, câtă stupefacție va produce în rândul contribuabililor echilibristica bazelor de impunere, câte apeluri, recursuri, timp pierdut, cheltueli inutile și amărăciune va cauza reglementarea în forma aceasta a impunerilor comerciale.

Ce să mai spunem de noianul protestelor ridicat în presă din rândurile comercianților particulari? Nu mai scrutăm nici aceea, că o societate cu pierderi însemnate, de unde va plăti și se cuvine să plătească impozit după venit? Credem însă, că o revizuire a modificărilor aduse L. C. D. se impune de urgență, pentru a nu sporti și mai mult haosul produs și până în prezent de iperzelul organelor de impunere și de greutățile financiare, prin care trecem.

(Cluj)

N. OPRÎȘILU

Efectele proiectului conversiunii datoriiilor.

Anarhizarea de sus pătrunsă până în satele cele mai umile, începe să-și dea roadele îngrijitoare. Politicienii inconștienți sau de răcredință, au îmbătat de cap pe bieții agricultori. Aceștia trăiesc în iluzia că Statul le va ierta datoritiile și în consecință, chiar și cei ce dispuneau de bani, nu au mai avut grijă, să prolongească scadențele lor cambiale. Urmarea este că băncile sunt nevoite a improcesua toate cămbiile acestor debitori, cunoscut fiind, că dacă 3 luni dela scadență nu le-ar improcesua, giranții, cf. dreptului cambial, ies din obligo. Cambiile țărănești de odinioară, cari nu cădeau sub această dispoziție, la cererea Băncii Naționale, au fost, fără nici o rațiune, transformate în cambii cu giranți. Moratoriul acordat prin lege privește numai

execuțiile silite, și nu se referă și la acționarea cambilor. Se vede că guvernânții au uitat, sau n'au voit, să dea moratoriu și acțiunilor cambiale țărănești. Apoi guvernânții au mai uitat, sau n'au voit, să-și aducă aminte, să reducă taxele tarifului advocațional aplicat de judecătorii în acțiunile cambiale, taxe enorm de mari, față de împrejurările schimbate. De exemplu pentru o acțiune simplă cambială de Lei 6000 judecătorii lichidează ca spese suma de Lei 1159, ceea ce înseamnă pentru țăranul debitor contravaloarea a 6 hectolitri de grâu. În felul acesta țăranul credul, care așteaptă de la Stat tertarea datorilor sale, se trezește, chiar dacă conversiunea s'ar realiza într-o formă oarecare, încărcat cu o sumă considerabilă de spese, care le-ar fi putut evita dacă-și făcea datoria la timp!

Iată încă una din efectele rele ale proiectului de conversiune și a demagogiei deslănțute în jurul lui.

*

Contabilul unei bănci din o comună rurală din Țara Oltului, ne scrie:

„De când cu haosul provocat de chiar cărmuitorii țării prin proiectul conversiunii, nimeni nu mai găsește credit nicăieri.

Iată ce se petrece acum la sate.

Într-o zi vine un om la mine, și mă întreabă dacă banca mai dă bani împrumut.

I'am răspuns că nu.

— Atunci, îmi zise, tot capăt eu o mie de Lei de la badea Iosif.

Nu-mi puteam închipui de unde are badea Iosif bani!

A doua zi, întâlnindu-mă cu omul meu, îmi spune, că a împrumutat Lei 2000 și că ar fi putut căpăta chiar Lei 50.000.

Inexplicabil...

Și cât plătești pentru ei?

— Pe fiecare zi, după o sută de Lei, dau un Leu. Nu e mult!

Împrumutul era condiționat și pe termen scurt (o lună de zile). La finea lunii dacă nu-i putea achita banii, creditorul avea dreptul să-i ia bivola din jug.

„Este un caz pe care l-am văzut. Și vor mai fi multe de acestea!”

*

Alt caz de cămătărie:

În județul Arad debitorul își vinde „casa și moșta” creditorului, fără pact de rescumpărare pentru că aceasta ar fi nul conform legii cametei. Dănzătorul (debitorul) plătește „arândă” pentru că stă în casa lui. Astfel plătește lunar pentru o casă țărănească 2000 Lei lunar chirie.

Iată cămătăria ruinoasă în floare în satele noastre!

CRONICA

Un congres al funcționarilor de bancă români a convocat pe ziua de 6 Martie a. c., la Camera de Comerț din Cluj asociația „Colegialitatea”, din Cluj.

Scopul este ca funcționarii de bancă să-și ridice glasul, față de lovitura, ce li se dă prin legea conversiunii datorilor agricole. Aceasta lege pe lângă că primejduiește băncile în existența lor, periclitează fondurile de pensii ale băncilor, chemate să dea ajutor funcționarilor în caz de bătrânețe și infirmitate, va pune pe drumuri mii de funcționari, înmulțind masa destul de mare a șomerilor.

Mișcarea și îngrijorarea funcționarilor este firească și justificată.

Merită întreg sprijinul și a băncilor-patroane, pe cari le îndemnăm să facă posibilă participarea a unui număr cât mai mare de funcționari a lor la congres.

*

Primirea monetei metalice. Guvernul a dat ordin Administrațiilor financiare și percepțiilor din țară să primească la ghișeele lor drept plată orice cantitate de monedă metalică divizionară.

Un ordin analog a dat și Banca Națională a României sucursalelor și agențiilor sale.

*

Si Dollarul? „Il Giornale d'Italia”, publică de la corespondentul său din New-York informațiunea, că pe buzele tuturor americanilor e întrebarea, dacă se află în ajunul unei devalorizări a Dollarului? Arată cauzele cari o vor determina și încheie astfel comunicarea: „Întrebarea nu este deci indiscretă, va veni, după lira sterlină, rândul dollarului? Este o întrebare și un avertisment”.

Avertismentul corespondentului italian din America, privește și pe o mulțime de Români, cari și-au schimbat Lei în Dollar.

Convocare.

„Colegialitatea” Cooperativă a Funcționarilor Români de Bancă Industrie și Comerț din Cluj, convoacă prin aceasta membrii săi la

Adunarea generală extraordinară,

ce se va ține în ziua de *Duminecă 6 Martie 1932, orele 10 a. m.*, în sala festivă a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, (Calea Victoriei) cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de cenzori asupra situației „Colegialității”;
3. Descărcarea Consiliului de Administrație și al Comitetului de cenzori;
4. Alegerea noului Consiliu de administrație și al comitetului de cenzori;
5. Eventuale propuneri;

În cazul când nu s'ar întruni membrii în număr suficient pentru a putea aduce hotărâri valide, adunarea se va ține conform § 24 din statute fără considerare la numărul de membri ce vor participa în Dumineca următoare, adică în 13 Martie 1932, în același loc și la aceeași oră.

Președinte, ss. **Vasile Vialcu.**

„SOMEȘANA“, institut de credit și economii, s. p. a., Dej.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „SOMEȘANA“, s. p. a., în Dej, sunt invitați în sensul §-ului 16 din statute la a

XLII-a adunare generală ordinară

care se va ține în 15 Martie 1932, la orele 11 a. m., în localul institutului. În caz, că la aceasta dată nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, prin aceasta se convoacă adunarea generală în sensul §-ului 22 din statute, pe ziua de 29 Martie 1932, la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării, numirea prin președinte a 2 notari, 2 verificatori și 2 scrutatori;
2. Raportul Consiliului de administrație și a Comitetului de Censori despre gestiunea anului 1931. Aprobarea Bilanțului și distribuirea Profitului curat;
3. Decidere asupra absolvării Consiliului de administrație și a Comitetului de censori de responsabilitatea anului de gestiune 1931;
4. Statorirea marcelor de prezență;
5. Alegerea a 4 membri în Direcțiune pe un period de 3 ani;
6. Modificarea art. 60 din statut;

Dej, la 16 Februarie 1932.

Direcțiunea.

Active	Contul Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1931.		Pasive	
	Lei	b.	Lei	b.
Casa în numerar	12.531	—	Capital societar	695.650
Casa de păstrare postală	10.195	—	Fond de rezervă general	270.400
Esecont	2.508.958	—	Fond special pentru pierderi	204.350
Împrumut hipotecar	2.143.440	—	Fond pentru diferența de curs la efecte	187.000
Efecte	958.800	—	Fond de pensuni	297.440
Imobile	378.880	—	Depuneri spre fructificare	3.514.768
Spese procesuale restituibile	51.163	—	Conturi curente	652.598
Mobilierul amortizat	—	—	Diverși creditori	55.710
			Dividendă neridată	53.244
			Dare transitoare	55.885
			Interese anticipate	60.517
			Profit transpus din 1930	22.852
			Profit curat	11.931
	6.082.085	—		34.783
				6.082.085

Debit	Contul Profit și Pierderi		Credit	
	Lei	b.	Lei	b.
Interese la fonduri	35.151	—	Profit transpus	22.852
Interese după depuneri	363.333	—	Abateri	6.080
Spese curente și porto postal	47.529	—	Interese dela împrumuturi	551.232
Salare, bani de evartir și adause	273.700	—	Interese dela efecte	38.290
Impozite	119.806	—	Arânzi și chirii	89.880
Profit transpus din 1930	22.852	—	Provizțiuni	168.078
Profit curat	11.931	—		
	874.462	—		874.462

Dej, la 31 Decembrie 1931.

Augustin Pinteș m. p., expert-contabil

DIRECȚIUNEA:

Dr. T. Mihail m. p., președinte. Dr. Liviu Micșă m. p., vice-președinte.
Dr. Ioan Moldovan m. p. Dr. Iacob Făgărășan m. p. Dr. Victor Munteanu m. p.
Dr. Dumitru Manu m. p. Iacob Marga m. p. Ionel Tilea m. p. Alexandru Corvin m. p.

Am examinat conturile de mai sus, pe cari le-am aflat în consonanță cu registrele institutului „Someșana“.

Dej, la 16 Februarie 1932.

COMITETUL CENSORILOR:

Dr. Victor Motogna m. p., președinte. Dr. Cornel Pop m. p. Victor Hermann m. p.
Atanasiu Poșen m. p. Gheorghe Mânzat m. p.

